

Rusko-englesko nesuglasje sa Grčkom.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

20. oktobra. (D. u.) Službeno se saopćilo da je Talijansko bojište, na području Kolkija trajale su borbe i da nije došlo do promjene općeg položaja. Na Putiolvi zaplijenilo je obilno zapovjedništvo 49. infanterijske regimente kod demolitiranja ruskog oklopnog vozila, čiju je lokomotivu kojih sto koruča pred našom pozicijom pogodio hitac iz 2 strojne puške, mnogobrojno jasko paleće ručno oružje, mnogo munjica i ratić materijala. Inače na sjeverozapadnoj strani nema nikakve opasnosti.

Talijansko bojište. Na području Kolkija protiv naših položaja na sostojoj frontu zaplijenilo je jučer i dan. Zestina vatre protiv doberodborivisatoriva povećala se je u popodnevnim satovima. Talijanska pjesadnja navlaštena području Krna protiv mostobranu Monte, a onda protiv Monte Sabotina, Monte Michele i istočno Vermeljana, ali je suzbijena posvuda uz velike gubitke. Na širokoj frontu doslo je jučer do reborbe. Kod Tressasi i na visoravni zarjeje odbile su naše čete svagdje po i valave. Borbe kod Tressasi vodile su se u blizini do sakanja. U Judikarijama, je neprijatelj u zadnje vrijeme takozvano razvio povećanu djelatnost, povukla se naša najprednja odjeljenja natrag u neke otvorene linije.

Srpsko bojište. Mačvi prodiru austro-ugarske čete, se približavaju Šapcu, Kod Ripnja i južno istočno Grokeke bacili smo neprijatelja u izvise pozicije sa jakim posadom. Njekoje bojne sile priborile su si južno i sjevero preko doline Račice, te je pridobile južnoistočno Požareva, u čijem su Petracu ponovno na prostoru bugari su oveli neprijatelju njegovu jaku poziciju (Car Vrh), južozapadno od Palanke. Oni su, prodirajući protiv naših položaja, zarobili 2000 Srba i zaplijenili 12 topova. Neprijatelj je u ovom području poglavice generalnog štofera, Hofera, podmaršala.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 20. oktobra. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište: Kod izvidnog nasrtaja sjeveroistočno od Rimske u Champagni zarobili smo 4 četnika i 364 momaka i zaplijenili 3 strojne puške, 3 bacala mina kao što mnogo druga.

Rusko bojište. Sjeveroistočno i sjeverozapadno Mitave prodavali smo. Viso smo neprijateljskih položaja zauzeli. Mjesne borbe na Stru još uvijek traju.

Srpsko bojište. U blizini Lučice i Bozevca neprijatelj je povučen odbačen. Vrlova Vojna Uprava.

Engleska i Rusija protiv Grčke.

Atena, 20. oktobra. (D. u.) Reuter javlja: Engleski i ruski poslanik javili su ministru, da njihove vlade ne suglasuju s grčkim tumačenjem saveznog ugovora iz 1913. godine.

Pozivi u Italiju.

Rim, 20. oktobra. (D. u.) Pričuveni su pozivi u druge kategorije godišta 1882., 1883., 1884., infanterije godišta 1882., bersajerijskog godišta 1884., i alpini pozvani su pod oznakom za dan 24. oktobra.

Ententa. Amerikanske cipele za Rusiju.

Stokholm, 20. oktobra. Četiri sjeveroamerikanske firme u Broctonu i Millisu sklopile su ugovor sa ruskom vladom, da će joj u roku od 6 mjeseci nabaviti preko 3 milijuna cipela.

Car će se povući.

Stokholm, 20. oktobra. „Tagens“ javlja iz Petrograda: Car će se budućih dana povratiti u Carsko selo, da se tamo stalno nastani. General Ruski imenovan je službeno zamjenikom nadzapovjednika.

Između Italije i Njemačke nema ugovora.

Milan, 20. oktobra. „Messaggero“ piše: Mi možemo demantirati vijest, prema kojoj tobož postoji između Italije i Njemačke tajni ugovor, koji Italiju prijeti, da se proširi. Između nas i naših bivših saveznika nema više mosta, koji bi nas vezao, te imamo potpunu slobodu, da našim sadašnjim saveznicima pružimo svu našu pomoć. Mi ne možemo naše čete odstraniti od žestokih borbi. Čim postignemo uspjeh, i ako bude trebalo, mi ćemo se moći boriti i na strani Crnogoraca i Srba.

Katedra slavistike u Londonu.

B e e, 20. oktobra. Iz praskih sveučilišnih krugova javlja Information: Engleska hoće, da se natječe sa Austro-Ugarskom. U našoj monarhiji svijeta odavna slavistika, ne na improviziranim odjelima, već na nacionalnim univerzama u Pragu, Krakovu, Lavovu, Zagrebu i na drugim visokim školama. Time ne će konkurirati londonsko odjeljenje, na koje su Englezi pozvali Dra. Masaryka. To su Englezi učinili političkom namjerom, na koju austrijski Slaveni ne mogu drugo, nego da se nasmjaju. A nevjernim će Englezima prije uspjeh, da se zavade sa Slavenima, kojih se boje, nego da ih predođu za sebe.

Prvi francuski ranjenici na Balkanu.

London, 20. oktobra. (D. u.) Havas javlja iz Atene: Oprovrava se vijest, da je pruga Nik-Solon prekinuta. U Solun je stigao vlak sa francuskim ranjenicima, koji su bili ranjeni u prvim borbama sa Bugarima.

Asquith bolestan.

London, 20. oktobra. (D. u.) Reuter javlja: Službeno se obznanjuje, da je ministarski predsjednik Asquith obolio na upali crijeva.

Krvave gungule u Petrogradu.

Berlin, 19. oktobra. (D. u.) Lokalanziger doznaje iz Kristianje, da je bila u Petrogradu nova, krvava gungula. Djaci i radnici prolazili su gradom noseći crvene zastave. He je na trgu drzao govor zastupnik Ceidse, koji je zahvaljavao, da se sazove Duma. Umiješalo se redarstvo. Pak je počeo bacati na strazare kamenje i druge predmete. Na to su nastupili protiv naroda kozaci, te je bilo teško ranjeno mnogo osoba.

Akcija mornarice.

Milan, 20. oktobra. „Corriere della sera“ javlja iz Bukaresta, da je ruska vlada kupila od rumunjskih skvera nekoliko brodova, da poveća broj transportnih brodova.

Balkan. Srbi i Talijanci.

Amsterdam, 20. oktobra. (D. u.) „Nieuws van den Tag“ piše: Dvojimo, da li će Srbe razveseliti vijest, e će i Talijanci prisustvovati u bojovima na Balkanu sa vojskom od 150.000 momaka. Talijani su doduše uslijed nastalih događaja postali saveznici Srba, ali njihovi su interesi u diametralnom protusloju sa srpskim interesima, koji žude čine na jačdranobu obalu. Kad bude već tamo 150

hiljada Talijanaca, bit će jako teško iste odanle odstraniti. Kako će Greci misliti o nacrtu, koji drže Talijance svojim glavnim konkurentima?

Talijansko-bugarski rat.

Rim, 19. oktobra. (D. u.) „Agenzia Stefani“ javlja: Posto je bugarska započela neprijateljstima protiv Srbije, te se združila sa Italijanima Italija, izjavila je talijanskoj vladi na nalog kralja, da opstoji između Italije i Bugarske ratno stanje.

Srpski glavni stan u Monastiru.

Budimpešta, 20. oktobra. „Az Est“ javlja iz Sofije: Prama vijesti iz Soluna, srpski se je glavni stan preselilo u Monastir.

Postupak protiv Ratka Dimitrijeva.

Sofija, 20. oktobra. General Ratko Dimitrijević i drugi časnici priuete, koji se nisu povratili iz Rusije, smatrat će se — kako to javlja „Narodni Prava“ — kao dezerteri, te će se ih prama postojećem zakonu proganjati.

Engleski zapovjednik u Makedoniji.

London, 19. oktobra. (D. u.) Press-bureau javlja: Nadzapovjednikom ekspedicione vojske imenovan je general Monro. General se Hamilton vraća natrag u Englesku, da preda izvještaj. Dok stigne general Monro, povjerenje je vodstvo četa generalu Birdwoodu.

Entente čete na bugarskoj granici.

Rim, 19. oktobra. (D. u.) „Agenzia Stefani“ javlja iz Atene dne 17. oktobra: Savezničke su čete otpuvalje iz Soluna na srpsko-bugarsku granicu.

Broj iskrcanih četa u Solunu.

Lugano, 19. oktobra. (D. u.) „Tribuna“ javlja iz Soluna: Do dne 13. oktobra iskrcalo se u Solunu 35.000 momaka. Od onda stiglo je ovamo mnogo vojništva u najboljem stanju, sa mnogo topništva i municije. Neprestano stižu nove čete. Mnogo četa imade već u Makedoniji te brane željezničku prugu na Vardaru. Savezničke će se čete najbrže koncentrirati kod Kumanova, otkuda će lijevo krilo uzastojati, da se spoji sa Srbima i da prodre u Bulgaru. Dnevnom ratnom vijeću saveznika u Solunu prisustvuje uvijek ruski i talijanski atase.

Bugari u srpskoj Makedoniji.

Sofija, 20. oktobra. (D. u.) Bugarske su čete unisile u macedonske gradove Radovište i Štip.

Bugarska zabranila odlazak Francuzima.

Pariz, 20. oktobra. „Petit Parisien“ javlja iz Turina: Usporok prosjeda francuskog poslanika ne će bugarska vlada da dopusti otpuvalje u Bugarskoj se nalazećim Francuzima.

Rumunjska neutralna.

Bukarest, 20. oktobra. Havas javlja: Na prijedlog Britanuu-a zaključio je ministarsko vijeće, da će se držati stroge neutralnosti. Obzirom na situaciju prozudet će se sve potrebite vojničke mjere na granici.

Držanje Grčke i ententa.

Milan, 20. oktobra. Držanje Grčke ne smatra se zadovoljivim u krugovima entente, kako to javlja dopisnik „Corriere della sera“ iz Londona. Grčka je izjavila, da ugovor sa Srbijom ne dolazi sada u obzir, nakon što je Bugarska navijestila rat, jer se tu radi o jednom dijelu evropskog rata, a ne internom balkanskom slučaju, kojega je ugovor predviđjao. Srbiji se je dalo razumjeti, da bi Grčka u slučaju intervencije previse riskirala, te da je u interesu Srbije, ako Grčka drži svoju vojsku netaknutom, te bi se mogla tako u zgodom času zauzeti za koristi Srbije. Na temelju ovih izgleda, prijavi je Zaimis prošli četvrtak srpskom posla-

niku, da će Grčka ostati neutralna. Srpskom se poslaniku dalje reklo, da su prama izvaji Bugarske, Srbi prvi navallili. „Times“ veli, da je ustrijenje entente napram Grčke dostiglo granicu. Grčkoj će se napomenuti, što zahtjeva njezina čast napram Srbije i prama njoj samoj. Još je jasinja „Morning Post“. Ako hoće Njemačka, da ulovi Grčku sa obećanjima, koje se protive obećanjima, što ih je zadala Bugarskoj, onda će Grčka uvjediti, da bi ju još moglo napasti i Turska i Bugarska. Ententa može u tom slučaju zajamčiti Grčkoj svoju pomoć.

Prekinuta sveza između Rumunjske i Srbije.

Berlin, 20. oktobra. „Berliner Tagblatt“ javlja: Sveza Srbije sa Rumunjskom može se već sada označiti, da je prekinuta. To je važno, jer time ne bi Srbija više mogla dobivati ratnog materijala.

Talijanski strah.

Chiasso, 20. oktobra. Dopisnik „Corriere della sera“ u Bukarestu se boji, da je Rumunjska sklopila tajni ugovor sa centralnim vlastima. Rumunjska je vlada još prije navale Bugarske na Srbiju bila zaključila, da će ostati neutralna.

Bombardiranje Varne?

Sofija, 20. oktobra. Ruska je mornarica već bombardirala Varnu, nu udaljila se, — bez da bi nanijela štete, — čim je vidjela, da su u blizini podmornice.

Ša Balkana.

B e e, 20. oktobra. „Information“ javlja: Sve uprke pogleda na Balkan i očekuje na njem odluku cijelog rata. To je javno mišljenje, ali je li to sigurno? Niti najdalekovidniji umnik ne može znati, gdje i kada će odluka pasti.

Vijesti sa Balkana su, po staroj navadi, protuslovne. Stalno je, da ententa iskrcava uvijek nove čete u Solunu, a ne zna, da li ih sa Dardanela uzimlje, ili od druguda dovaži. Italija će također sudjelovati na Balkanu; da li će poslati svoje čete preko Soluna ili u Albaniju nije poznato. Posto je Soinno uspio svojom namjerom, to otpadaju glasine o njegovu padu same po sebi.

Najvažnija vijest iz Grčke je, da su se pomirili Venicelos i kralj, koji je darovao svomu bivšem predsjedniku vlastitu sliku i premlinosu vlastoručnu posvetu. Službeno se javlja iz Rumunjske, da je vlada prizdrala pod oružjem rezerve i pozvala godiste 1916.

Rusko navještenje rata Bugarskoj.

Pariz, 20. oktobra. (D. u.) „Petit Parisien“ javlja iz Petrograda: Neposredno predstoji navještenje rata Rusije Bugarskoj. Što se Italije tiče, veli list, da je Salandra sa Sonninom izradio notu i poslao ju kralju, u kojoj se veli, da će Italija sudionistvovali kod blokade bugarske obale i u Egejskom moru.

Centralne vlasti. Treći ratni zajam.

Berlin, 20. oktobra. (D. u.) Uplate na treći ratni zajam iznasažju od 15. oktobra 7,576-3 milijuna maraka ili 62-6 posto ukupnog potpisa.

Jednakopravnost muslimanske vjere u Ugarskoj.

Budimpešta, 20. oktobra. Vlada pripravlja zakonsku osnovu, prama kojoj će biti muslimanska vjera priznata jednakopravnom.

Događaji na moru.

Torpedirani parobrodi. Stokholm, 19. oktobra. (D. u.) Hambruski parobrodi „Fernambuco“ i „Söderhamm“ bili su noću torpedirani od engleske podmornice. Oba su parobroda vozila za Njemačku neku stanovitu robu.

Raspoloženje u Italiji.

„Frankfurter Zeitung“ prima ove vijesti o sadanjem stanju iz Italije.

Javno mišljenje i vjerovanje vodećih krugova preokrenuli su se temelja od prvih događaja našeg ratovanja protiv Austro-Ugarske, jer su ti tek otkrili poteskoće i zamaskaj cijelog poduzeća. Najprvo je nestalo onog odusevljenja, koji su raspršili bili med pukom razni proglasi i aglacije, prije nego se je parlament sastao. Ne čemo time ustvrditi, da smo kao pokunjeni izgubili svaku nadu, nego konstatiramo samo činjenicu, da je izčeznuo u nepovrat nacionalistički delirij, te da svakim novim danom sve to više zavladava uvjerenje, da se ne čemo tako hitro i zdravo izvući iz kobne neprilike, u koju smo sami sebe doveli. Vojnici uspjeh cijelog dosadašnjeg napona sili i svih ogromnih žrtava je odvise maljusana, a da si možemo utvarati nadu, e čemo dokončali rat prije zime. A ipak i to je mnoge neutraliste najviše sprijetljilo sa ratnim namjerama, da će se vojna skoro svršiti. Sve jasnije progledava se, da se je vlada umjesala u europski rat, ne razmišljajući, ni obzirajući se na korist zemlje, koja je nepraviprava i preslaba, da vodi rati nezdravih nutranjih političkih prilika i radi lošeg gospodarskog stanja. Politika stranke su se ustinu za hip smirale, ali cijeli je narod razviojen. Većina radništva, poljojestva, pljemstva i ostalog pučanstva, koje je rat unistio, ne samo da goji u srcu, nesklonost za rat i težnju za mirom već je preočito i jasno očituje. Vlada ima do danas još jaku parlamentarnu većinu medju nacionalističkim zastupnicima, republikancima, slobodnozidarcima i lazišćicima, ali i same vladinove novine odavaju slabost ove privrženosti, i nemogućnost da se dugo takva parlamentarna većina održi, koja bi bila za to, da se dugo vodi rat.

Dobro upućeni krugovi, koji promatraju bez političke strasti pravo stanje stvari, ne taje svoje zabrinutosti za gospodarsku budućnost Italije, te spočitavaju vladi nemar i nedostatnost financijalnih mjera. Izračunali su, da će morati Italija zadužiti se još za 14 milijarda, za koje će Italijani plaćati ogromne godišnje kamate od 750 milijuna lira. Vrh tu trebaš eće nadoknaditi ogromne svote mirovinskih i pripomočnih za vlada i raznih drugih vrijednosti, koje su se za rat unistile, a koje će biti prisijetna da kasnije iz loka iz oka isisa. Ni optimisti ne vjeruju, da će Italija uzmoći toliko, da plati odstete onima, kojima je rat na medjana unistio kuće i imanja, a još manje, da će one, koji su za domovinu izgubili zdravlje i ostali osakaćeni i nemoćni, dostatno podupirati. Svi optužuju vladu, što se nije pametnije pogodila s Francuskom i s Engleskom o novcu, tom glavnom, uvjetu rata.

Ali vlada mari i ne mari za te račune i za budućnost; ona je okorijela u svojem laganju i ne priznavajuć očite pogibelji strašne budućnosti. Talijanska vlada,

predusrela je zlu time, što se obara na nepopravljive neutraliste, okrivljujući njih, a ne sebe, radi kritičnih dana, u kojima se Italija nalazi i kojim još enijima u susret ide, te optužujući ih, da su tobože izazvali nepovoljni preokret u javnom mniženju. Stoga je u talijanskom ministarstvu nemogućna, jer se vlada ostanja jedino na labavu i prevrtljivu većinu opozicijalnih stranaka protiv nezadovoljnih i jakog Giolittijevog kluba, koji ima za sobom ogromnu većinu talijanskoga naroda. Najizrazitiji dokaz i predznak nesloge i nutarnjeg razdora su žestoke polemike vladiniovkih listova, koji bezuspješno kušaju, da izvrgnu ruglu i pučkem prijevru Giolittijevu stranku te pojedine zastupnike i pripadnike njezine. Vlada ima e puno posla e zaprijeti za sebe nepovolju diskusiju u parlamentu, te ga ne e savzati dok su joj još pri ruci izvanredna zakonita sredstva, koja imaju još valjanosti samo do 30. novembra. Sasvim tim, prama uvjeravanju iskusnih i dobro informiranih političara, sva je prilika da ne e Salandrin ministarstvo pobijediti opozicije, te da e pametniji talijanski krugovi prodrijeti te iznijeti na kormilo vlade pametnije i miroljubivo ministarstvo.

U Italiji ne mogu trajati dugo ove teske prilike. U talijanskoj vojsci nestaje sve to više stesne i reda. Vojnici se češće već u to posljednje vrijeme bune. Moralo se odustati od toga, da se sve buntovnike ustrijeli, radi velikog broja njih, nego ih na čitave epore odganja u gaetske uznice.

I to je zanimivo, kako je brzo prošla Talijance volja, da navijeste rat i Njemačkoj, protiv koje je prišla vatru ruznice svojedobno cijela nacionalistička stranka. Talijanska je cenzura dobila strogi nalog da zaplijeni svaki članak, koji si spomenuo stogod o mogućem sudjelovanju Italije protiv Dardanela. Upalo je u oči, kako nije ni Barzilai u svojem napuljskom govornu spomenuto, da je i Njemačka direktni neprijatelj Italije.

I dobro je Barzilai učinio, da nije spomenuo Napolitanima eventualnog rata sa Njemačkom kao što su ovi siti do grata i samog rata s Austrijom, dok su s druge strane sve to gladniji Njema. U južnoj Italiji raste bijela. Mjesto radnje, da kruha talijanski im vlada slabe biebeštus, da ih utješi. Dokaz strašnog nezadovoljstva i raspoloženja u južnoj Italiji u opće, a u Napulju napose, što ju je načelnik gradica prigodom Barzilajevog govora poručio vladi, da otklanja odgovornost, da e se u Napulju održali javni mir.

23. ratni navještaj.

- Prva navijestila je rat
1. Austro-Ugarska Srbiji	28. 7. 1914.
2. Njemačka Ruskoj	2. 8. „
3. „ Francuskoj	3. 8. „
4. „ Belgiji	3. 8. „
5. Engleska Njemačkoj	4. 8. „
6. Austro-Ugarska Rusiji	5. 8. „
7. Srbija Njemačkoj	5. 8. „
8. Crna Gora Austro-Ugarskoj	7. 8. „

osposobljenja. Za ženske se nalazi odio za siranje, umjetno pletenje itd. Za Slovence se otvornli škola za čipke i dr.

Iz svega proizilazi, da ima uprava dobru volju, da pripravi bjegunicea koliko je moguće prijatno i korisno stanovanje u ovom prognanstvu. Za zabavu prisedenje je posebno kazaliste, koje je stajalo 8000 K, i gdje su svaki dan kinematografske predstave.

Pohvaliti je treba ukrajinsku inteligenciju, koja se tu žrtvuje za svoje zemljake, osobito svećenike i učitelje. Svi su činovnici skoro uzeli iz ukrajinskih krugova. Mnogo je ukrajinskih djaka zaposlene u nadzoru baraka, kod sanitetnih zgrada i uprave. I mi čemo Sloveni morati moiliti za svoje činovnike, koje e vlada morati primjerenom remunerirati. Neka bi se i medju našom inteligencijom našlo mnogo njih, koji bi nastijelovali Ukrajinca.

Prisrpa hrane.

Za bjegunice, kako prije spomenuto, kuha se u skupnim kuhinjama, gdje pomazu domaće žene. Jedan put na sedmicu i to nedjeljom dobivaju bjegunice meso, inače se hrana sastoji iz drugih jezbinja. Prvih dana nije našim bjegunicama išla u tek ova hrana, pripravna na drugi način. No ipak se im obećalo i djelomicie prikupilo, da se im pripravni hrana po našem okusu. Skupnu opskrbu hrana ima u ruci poznata židovska tvrtke Grohe iz Mödlinga. Steta je, što nije moguće dobiti više kravljeg mlijeka za bjegunice, koje se sada

9. Francuska Austro-Ugarskoj	12. 8. 1914.
10. Engleska Austro-Ugarskoj	13. 8. „
11. Crna Gora Njemačkoj	12. 8. „
12. Japan Njemačkoj	23. 8. „
13. Austro-Ugarska Japanu	25. 8. „
14. Austro-Ugarska Belgiji	25. 8. „
15. Rusija Turskoj	30. 10. „
16. Engleska Turskoj	5. 11. „
17. Francuska Turskoj	6. 11. „
18. Belgija Turskoj	7. 11. „
19. Italija Austro-Ugarskoj	23. 5. 1915.
20. Italija Turskoj	21. 8. „
21. Engleska Bugarskoj	15. 10. „
22. Francuska Bugarskoj	16. 10. „
23. Italija Turskoj	18. 10. „

Bugarska Srbiji nije još uređovno navijestila rat, nego izjavila drugim vlastima, da se sa Srbijom nalazi u ratnom stanju. Ni Srbija nije navijestila ta Bugarskoj.

Aforizmi.

Darovi su uvijek skupiji negoli kupljena roba.

Necitja sudbina jesu — drugi ljudi.

Što je čovjek više dobivao premoć nad prirodom, to je postajao ovisniji od ljudi.

Čovjek je ponajpae rob svoje vlastite slabosti.

Najbolje se spava u proljeće, kad se sva priroda budi.

Razne vijesti.

Obznana. Obéinski gerent obznajuju: Žito za sjeme izdatav e se: za mjesta: Pula (izuzevši Jadreske, Šikiće, Skatare, Vinkural i Verudu) Alturu, Montić, Lohoriku, Kavran i Stinjan kod vojničkih baraka na stanjoj Sladonja; za mjesta: Jadreske, Šikiće, Skatare, Vinkural, Šišan, Pomer, Lizljan, Premanturu i Medulin kod ciglane u Skatarinju; za mjesta: Galezan, Fazam i Peraj u Vodnjanu.

Naši evakurci. Primiili smo iz Gmündna pismo jednog našeg evakurica, koji nam izmedu ostalog piše: Dosada je ovamo stiglo oko 13 hiljada našeg uaroda i oko 3 hiljade Slovenaca nu svaki dan dolaze nove transporti. Kako naša ovamo dolaze, tako Ukrajinici odlaze. U našoj su sredini samo 2 naša učitelja i to Mate Zmesteni i Antun Rajčić. Oba eé biti namjušteni na našoj školi, u koju se je donas upitalo preko 1000 djece, a imamo već pripravnih 6 razreda. Učitelje(će) imenuje, odnosno predlaže uprava baraka namjesnistvu, a ovo ministarstvu u Beč. Plaću odlič. ministarstvo, Učitelji Ukrajinje veli, da primaju dnevno do 8 K. Još danas ih imade ovdje 18. Kod uprave baraka imadu iskaz talijanskih učitelja(ka), a za naše nitko ne zna. Kako to? Zar se za nas nitko ne brine? — Dosada je uprava u rukama Ukrajinca. Svi su

natpisi njemački i ukrajinski (pisani cirilicom. Moili smo neka bi natpisi i hrvatski, ali za svijet bar nekoi znade ravnati, ali nam odgovaraju: Gdje su vaši pisari, učitelji, svećenici, doktori zanalici? Zato pozivijemo u pomoć. Zbog tjevanja naše kuharice, ali ne mogu se složti, i onda joj pomagaj!

Učitelji i svećenici dobiju posebno snovanje. Svega se može kupiti jeftino barakama. Hrana u ovdješnjem hotelu iznasa 2-5 K dnevno. Pred par dana p sjetio nas Dr. Faidutti i slov. zastupnik Roje. Ovdje stalno borave tri slovenski svećenika. Neka se (tkogod od naših) nas pobrine!

Posi. br. U 194/15.

U ime Njegova Veličanstva cara!

C. kr. kotarski sud u Buzetu po tužbenju funkcionera državnoga odvjetništva K. J. funkcionera tužitelja protiv Frana Legovici radi § 112 Z. 16/1/1896 L. D. Z. iz 6. 1897. br. 89. u prisudu funkcionera državnoga odvjetništva Bigatlo kao javnoga tužitelja optuženika, koji se nalazi na sivi budi, nakon glavne rasprave danas postavene, a na osnovu prijedloga učinjenoga od tužitelja, da se uporabi zakon

sudio je:

Frana Legovića pok. Frana i pok. Ivana rođj. Fabris iz Huma, tamora boravećeg, pripadna u Buzetu, 57 god. starog. K. vjere, oženjena, maloposjednik, pismenjur kažnjenu radi prekršaja o-hrani.

krivim:

da je dne 30. prollog mjeseca otposlao svrhu prodaje iz Huma u Pulu mlijeka koje je bilo navodnjeno, te tako u svrhu zavaravanja metnuo u promet predmetne koji su izgubili na svojoj hravnosti, dani prekršaja predviđenja u § 112 Z. 16/1/1896 L. D. Z. iz god. 1897. br. 89. te biva za na osnovu istog paragrafa uporabom § 20 i 206. k. z.

osudjen

na trideset (30) K globe pretvorive na slučaj nerjetivosti u tri (3) dana zatvora te na plaće postupajnih troškova i na ovršne kazne, medju kojima za trošak analize iznos od K 5. Osim toga imadu ova presuda na osnovu § 21. nelom spomenutog zakona na trošak optuženika proglasiti u „Hrvatskom Listu“ u Puli.

Omissis.

Buzet, dne 29. septembra 1915.

Vivoda v. r. Dr. Volarić v. r.

Straži se

sluga za dućan. Upitati se u knjižaru Schrinner (C. Mahler), Sula, ulica Frana Ferdinanda.

Život u taboru.

Kad čovjek ustupi u logor, čini mu se da je došao na veliko sajmište. Sve su ulice medju barakama pune bjegunaca osobito glavna ulica pred upravom i cirkvom. Krasne su narodne nošnje. Navješte su ljudi sastaju na ulicama, te rasprave logoru o dnevnim događajima. Izgleda kao u kakvom velegradu. Kroz dan bjegunice čiste barake, odjela, i drugo. Na se ljudi iz objeda rado sunčaju, da malo stoje u ovom mirnom kraju. Zim već tu započima. Prošle sedmicama smo već 2 stupnja ispod nistice. Oh kak bi rado htjeli naši Slovenici, da se ih primjesti u južne toplije krajeve, jer se boje da e zima zahtijevali mnogu žrtvu. Ukrajinici su više naučeni na zimu, a imadu i tople kožuhe. Samo nekoi od njih e tako utvrđeni, da upoće ne mare za barake. Za njih je na prostoru odličan prostor, gdje spavaju kod svojih konja i na vozovima.

Na koncu treba da spomenem, da su posebni nacini skrbi za bjegunice upravitelji baraka, minist. savjetnik dr. Čzapka i tajnik dr. Bilinski, koji je još objubljen od Ukrajinca.

Razumijete se da imadu bjegunice više raznih želja, koji zahtjevo nije moguće razvolutiti. Kod svih trpljenja tjelesnih to, da imadu u svojoj sredini domaći svećenike, kojim se mogu povjeriti. Tjelesnih ih crkva, gdje traže potrebitu utjehu.

Mjesto baraka u Gmündu — novo prebivalište naših bjegunaca.

Pisac „Narodnom obrambenom Vjesniku“ iz Ljubljane Dr. Jos. Lican, profesor bogoslovja iz Gorice.

(Konac.)

Ovedje smo tri slovenska svećenika: Ciril Vuga, Josip Kos i pisac ovog članka. Svi Slovenica ima sada lano nad 5000, u kratko vrijeme doći e ih jest 12000 (medju ovima mnogo Hrvata) iz Ugarske i Dolnje Austrije, tako da e naša nasobina brojniti nad 20.000 Slovenaca.

Škola.

Blizu crkve nalazi se prostorna škola pred kojom se nalazi lijep vrt i velik slavulak sa natpisom: „Mladost — naša budućnost!“ i to u ukrajinskom i njemačkom jeziku. Upoće se svi natpisi dvojezličiti t. j. njemački i ukrajinski. Školska je zgrada vrlo prostorna, zračna i svijetla. Lanskje je godine ovdje podučavalo 25 učiteljskih sila. Pounka se je vrsila u 20 razreda za 1600 djece i za odrasle analfabeta (917). U školi su takodjer obnbljeni, gospojinski i trgovački tečajevi. Podučavali su od vlade postavljeni strukovnjaci. Produžnim tečajevima možemo ubrojiti velike radionice, gdje su se pripravljale sve potrebšine za bjegunice. Pod upravom strukovnjaka nalaze se tri velike radionice za postolare, krojače, stolare i klijdnare. Mnogo je radnika ovdje dobilo svjedodžbu